

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

УДК 331.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/36.8>**Керімов П.О.**

кандидат економічних наук, науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7793-7788>

Шпанель-Юхта О.І.

кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9674-1337>

Р2Р-ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ЗРОСТАННЯ: БАЛАНСУВАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Дослідження присвячене аналізу peer-to-peer (P2P) економіки в Україні, її технологічним особливостям, економічному потенціалу та регуляторним викликам. Відзначено, що прогнозні показники демонструють значний потенціал зростання: платформи оренди очікують на 319,9 млн дол. США, електронна комерція – 4,865 млрд дол. США, а послуги каршерингу – 0,74 млн дол. США до 2029 року. P2P економіка представляє інноваційний механізм економічної самоорганізації, що створює додаткові джерела доходу, можливості для зайнятості та підвищення ефективності використання активів. Визначено, що наразі в Україні функціонування P2P сегменту в межах легального кругообігу є обмеженим, за рахунок: складності оподаткування, неоднозначності трактування зайнятості, відсутності можливості моніторингу. Запропоновано стратегію інтеграції P2P-діяльності в офіційний економічний кругообіг через розробку правових механізмів, спрощення оподаткування та адаптацію системи фінансового моніторингу та звітності.

Ключові слова: P2P економіка, цифрові платформи, оподаткування, економічні інновації.

Постановка проблеми. Розвиток фінансових технологій призводить до трансформації традиційних форм господарювання, що виводить їх за межі стандартної площини оподаткування. Наприклад, розвиток P2P (peer-to-peer) розрахунків створює умови для переформатування частини тіньового сектора в легальний малий бізнес. Це розширює податкову базу країни за рахунок раніше недоступних ресурсів, потенціал яких з часом може, навіть, оформитись в окремий сектор економіки. Однак реалізація цього потенціалу потребує обережного та продуманого підходу з боку держави, включно з координацією політики у напрямі, як оподаткування цього сектору, так і впровадження для нього повноцінної регуляторної бази для інструментів і механізмів, які у такому секторі використовуються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика P2P економіки широко досліджувалась у працях як іноземних так і вітчизняних вчених. Зокрема у працях А. Аслама та М. Шаха [1] використання P2P-технологій в бізнесі на міжнародному рівні вже розглядається як особливий сектор економіки (“peer-to-peer economy”). Він втілює особливу модель економічної діяльності, ведення якої забезпечується сучасними технічними засобами, що швидко та ефективно зводять продавців товарів і послуг із потенційними клієнтами,

з мінімальним посередництвом, а також оптимізацією розрахункових інструментів. Р. Ботсман і Р. Роджерс розглядають P2P економіку, як систему, коли де відбувається більш ефективний перехід від індивідуального споживання до колективного споживання за рахунок використання невикористаних ресурсів та прямого обміну між споживачами. [2] Дж. Б. Шор і К. Фіцморіс (Schor, J. B., & Fitzmaurice, C.) опублікували в 2015р. фундаментальну працю “Collaborating and Connecting: The emergence of the sharing economy” і це дослідження стало одним із перших системних академічних аналізів економіки спільного користування (шерингової економіки) як провідної форми P2P-взаємодій у сучасній економіці. Автори дійшли висновку, що економічна цінність P2P моделей проявляється в оптимізації використання ресурсів, створенні додаткових джерел доходу та розширенні доступу до товарів і послуг. [3] Проте більшість наведених досліджень присвячена саме аналізу західних економік, і не є адаптованою для українських реалій, в зв’язку з чим проблематика P2P-економіки є актуальною. Одним з аспектів розвитку P2P економіки є також сфери технологічних інновацій. С. Хакл та ін. у своєму дослідженні 2016 року, яке залишається актуальним, відзначають, що не дивлячись на зростання блокчейну та інтернету речей, все

ще у Р2Р економіці вони не є домінуючими, і як наслідок наступні етапи розвитку будуть включати саме цей напрям розвитку [4].

Окремий блок проблем, щодо Р2Р платформ стосується їх часткової легальності / нелегальності в окремих регіонах. В. Ау та Н. Цанг [5], проаналізували поведінку водіїв Uber щодо юридичних ризиків у зв'язку з нелегальним статусом гіг-економіки в деяких містах. Методами глибокого інтерв'ю та онлайн-опитування серед водіїв Uber, фактори які знижують небажання працівників працювати нелегально в гіг-економіці. Було встановлено, що впливи на небажання водіїв Uber працювати нелегально та на їхню тижневу зайнятість потенційно варіюються залежно від оцінки загрози, та оцінки здатності впоратися. Ці результати можуть допомогти платформам вести переговори з урядами щодо легальності гіг-економіки.

Кс. Ксянг (2021) [6] порівнює різні підходи до регулювання гіг економіки у США та у Китаї і робить загальні висновки для країн. Країнам світу слід впроваджувати «триєдину» систему регулювання, яка складається з уряду, платформ мобільних застосунків (APP) та громадськості, де кожна зі сторін здійснює контроль і баланс по відношенню одна до одної. Тобто ключові аспекти контролю мають бути в тому числі «перенесені» на сторону платформ / окремої платформи. Водночас, автор наголошує на важливості адаптації системи під визначену економічну систему.

Метою статті є аналіз поточного стану та перспективи функціонування і регулювання Р2Р економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Р2Р економічні відносини виникають там, де є потреба в прямому обміні товарами та послугами між їх безпосередніми виконавцями та споживачами. З точки зору економічного кругообігу, Р2Р економіка передбачає надання послуг одними домогосподарствами безпосередньо іншим домогосподарствам. В якості посередника можуть виступати банки, надавачі поштових послуг, і різного роду біржі – прикладами тут можуть слугувати такі різні організації як Airbnb, OLX чи Uber. Тобто, Р2Р-економіка є формою самоорганізації населення, яка стимулює скорочення економічної нерівності через отримання додаткових доходів. Цей побічний ефект полягає у формуванні нових інституційних викликів, адже стрімкий розвиток Р2Р-платформ не завжди узгоджується з чинним законодавством, що ускладнює регуляцію фінансових потоків і захист прав учасників угод.

Наявні дані засвідчують наявність відчутного впливу Р2Р економіки на загальноекономічні показники. Станом на липень 2024 р. дохід у сфері оренди приміщень для відпочинку (наприклад, діяльність Airbnb) в Україні становив 226,2 млн дол. США. Прогнозується, що цей показник зростатиме на 7,18% щорічно, досягнувши 319,9 млн дол. США у 2029 р., причому близько 80% доходу очікується від онлайн-сегменту [7]. Послуги каршерингу (зокрема, діяльність Uber) забезпечили дохід у розмірі 0,51 млн дол. США у 2024 р. (станом на липень) із прогнозованим середньорічним темпом зростання 7,73%, що дозволить досягти 0,74 млн дол. США у 2029 р., причому 91% цього доходу також припадатиме на онлайн-сегмент [8]. Дохід від електронної комерції (наприклад,

діяльність OLX) у 2024 р. оцінюється в 1,755 млрд дол. США (станом на липень), із прогнозованим середньорічним темпом зростання 22,62%, що дозволить досягти 4,865 млрд дол. США у 2029 р. [9] Ці оцінки є орієнтовними, оскільки значна частина операцій у зазначених галузях здійснюється із використанням готівки, і платформи не завжди виступають учасниками таких розрахунків. Крім того, перелік галузей, що підпадають під визначення Р2Р-економіки, не є вичерпним. Наприклад, оцінка доходів у фінансових технологіях, пов'язаних із обігом криптовалют, ускладнюється через специфіку таких операцій.

Найбільший потенціал у структурі Р2Р-економіки має електронна комерція, яка, зокрема, охоплює механізми краудфандингу. В Україні краудфандинг активно використовується не лише у комерційних цілях, але й для підтримки суспільно значущих ініціатив, зокрема для допомоги фронту. Це підтверджується прикладом волонтерського руху: наприклад, фонд С. Притули задекларував 7,3 млрд грн, зібраних і спрямованих на підтримку фронту та тилу. [10] Таким чином, Р2Р-економіка не лише функціонує, але й відіграє важливу роль, виконуючи завдання, які в ідеальних умовах мала б забезпечувати держава. Це підкреслює необхідність обережного та зваженого підходу до її регулювання.

Однак наразі немає єдиного підходу до визначення статусу таких продавців – чи є вони працівниками відповідних платформ і повинні платити податок на доходи фізичних осіб, чи вони є підприємцями, які використовують платформи для власної діяльності і повинні сплачувати податок на прибуток. Через це оподатковуються як самі платформи, так і користувачі, які добровільно декларують свої доходи та сплачують податки.

У розрізі існуючих організаційно-правових форм за критерієм формалізації діяльності, такі відносини в Україні можуть реалізовуватися через чотири основні способи організації економічної взаємодії між людьми щодо надання послуг фізичній особі (рис. 1):

1. *Наймана праця у юридичних осіб*: застосовується переважно у сферах, де потрібне ліцензування, як-от будівництво або архітектура. Споживачі обирають конкретного виконавця, але через необхідність дотримання ліцензійних вимог укладають угоди з компанією, де виконавець працює як найманий працівник. У такому випадку Р2Р взаємодія зберігається, проте включається інститут юридичної особи, який виконує здебільшого формальні або контролюючі функції.

2. *Реєстрація ФОП*. Друга група ФОП в Україні, за законодавством, орієнтована на надання послуг населенню. Теоретично, весь Р2Р бізнес можна формалізувати через цю форму, розширивши перелік КВЕДів і дозволів. Однак характерною рисою Р2Р економіки є її непостійність і часто разовий характер транзакцій, що не завжди відповідає вимогам до діяльності ФОП.

3. *Самозайнятість* є найбільш відповідною категорією Р2Р відносин, хоча вона залишається малопоширеною. Формально, доходи осіб у цій категорії (наприклад, репетиторські послуги, побутове обслуговування через платформи на кшталт *geretitor.ua* або *kabanchik.ua*) підлягають декларуванню раз на рік.

4. *Тіньова економіка* (господарська діяльність поза державним обліком або для якої не створене законодавче поле) є найбільш поширеною формою реалізації

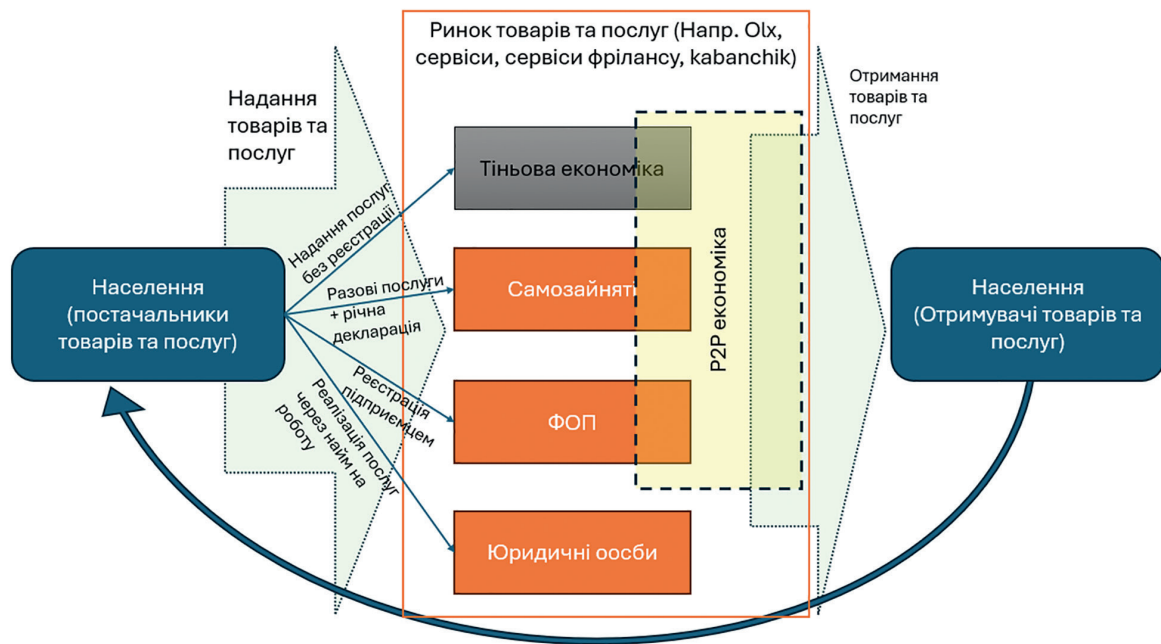

Рисунок 1 – Схема взаємодії учасників Р2Р-економіки в Україні

Джерело: складено авторами

Р2Р відносин на сьогодні. Через незначність сум і відсутність ефективного контролю велика частина таких операцій залишається у тіньовому секторі.

Таким чином, пряма реалізація Р2Р економіки може інтегрувати наведені організаційно-правові форми, особливо у випадках, коли йдеться про ФОП, самозайнятість, тіньову економіку. Це створює перспективи для розробки політики, що забезпечить баланс між формалізацією таких відносин та збереженням їх гнучкості й доступності.

Існування Р2Р-економіки забезпечується скороченням транзакційних витрат, зокрема на рекламу, пошук і налагодження контактів із контрагентами та розмивання географічних бар'єрів за рахунок усунення необхідності фізичної присутності та доступності глобальних сервісів доставки. Однією із основних переваг Р2Р-економіки в очах користувачів є низький рівень її бюрократизованості та контролю, адже для початку роботи як правило достатньо просто зареєструватися на відповідній платформі. Це робить стандартні методи моніторингу і контролю небажаними, адже вони нівелюють одну з основних переваг такої економіки – її простоту.

Частково моніторинг і контроль може здійснюватися через банки, які здійснюють обслуговування транзакцій учасників, але наразі участь українських банків в Р2Р економіці стримується їх, як правило, консервативною стратегією [11] і ускладненим регулюванням, в той час як створення нефінансовими установами власних платіжних систем (наприклад, Nova Pay), існування альтернативних методів розрахунку (зокрема криптовалюти) укупі з глобалізацією фінансових послуг розширює потенційні можливості учасників тіньової економіки продовжувати свою діяльність і без участі українських банків.

Точна оцінка обсягів Р2Р-економіки ускладнена через відсутність доступної статистики, адже кількість

споживачів та їх операції підпадають під комерційну таємницю. Непрямі міжнародні оцінки вказують на оборот у 4 млрд. євро на 5 найбільших Р2Р-платформах у ЄС у 2013–2015 рр. [1], що трансформувалось у транзакції на загальну суму у 28 млрд. євро. Це свідчить про високий прибутковий потенціал таких платформ. Слід, однак, враховувати, що вплив на самі платформи є обмеженим так як вони розташовані в іноземних юрисдикціях та здатні швидко змінювати їх у випадку, коли умови ведення бізнесу для них помітно погіршаться.

Вплив Р2Р-економіки важко оцінити з тих самих причин. Орієнтовно, основною масою продавців на таких платформах є постачальники товарів чи послуг із низькою маржею і високим оборотом та/або трудомісткістю, причому для більшості з них ця зайнятість є допоміжною і слугує для компенсації недостатньої прибутковості їх основної діяльності.

Така специфіка, однак, помітно обмежує перспективи оподаткування такої діяльності, особливо до оподаткування відштотувуючись від обороту (як це де-факто робиться зараз, із використанням порогових значень обороту на місяць), бо такий підхід робить додаткову діяльність неприбутковою і стимулює її припинення або продовження із ухиленням від оподаткування. Іншою проблемою із оподаткуванням такої діяльності стандартними методами є порушення принципу економічності оподаткування – тобто адміністрування такого оподаткування буде коштувати більше, аніж потенційні податкові надходження, отримані від нього.

Узагальнено специфіка Р2Р-економіки потребує комплексного вирішення такого кола завдань:

– запровадити інструментарій моніторингу бізнес-діяльності суб'єктів, котрі не хочуть і не здатні вести стандартну податкову звітність, і радше припинять

свою діяльність, аніж стануть заповнювати квартальну або річну звітність;

- визначити і встановити рівень оподаткування, який в сумі із оплатою послуг самої платформи не зробіть більшість видів діяльності нерентабельними;

- включити до моніторингу широкий спектр можливих видів діяльності для оподаткування, зокрема торгівлі, туризму, здачі майна в оренду, надання послуг;

- мінімізувати небажане використання P2P-технологій для уникнення оподаткування, великим і середнім бізнесом.

В рамках окресленого підходу, і відповідно до концепції змін у податковій системі, представлених в Національній стратегії доходів до 2030 року [12], для запровадження регуляторного поля P2P-економіки в Україні доцільно:

1. Започаткувати процес легалізації і формалізації P2P-платформ. Розробити необхідні законодавчі рамки діяльності P2P-платформ в Україні, що дозволить простіше впроваджувати їх у легальному полі та моніторити характер транзакцій, запобігаючи можливим зловживанням. Це може включати зобов'язання реєстрації таких платформ у податкових органах і вимоги до їхньої звітності. При цьому важливо забезпечити прості процедури реєстрації для малого і середнього бізнесу.

2. Зобов'язати P2P-платформи звітувати про операції своїх клієнтів. Звітвання має бути автоматичним, і охоплювати оборот по операціям користувачів платформи по профілях. Фіксуватись оборот має по руху коштів на картках клієнтів, причому необхідною є координація між банками, які обслуговують відповідні картки та самою платформою. На сьогодні можливим є приховування обсягів обороту із використанням карток кількох банків одночасно, бо підрахунок загального обороту не здійснюється.

3. Встановити окремий варіант спрощеної системи оподаткування для P2P-зайнятості, за аналогією до існуючої 3-ї групи, який передбачає оподаткування єдиним податком в розмірі 3% від обороту або 5% від доходу. Таке податкове навантаження має стимулювати:

- а) звітування про дохід самими користувачами платформи (бо при здійсненні, наприклад, торгівельної діяльності, 5% відсотків від доходу буде значно менше ніж 3% від обороту, в той час як при наданні послуг плата за послуги і буде доходом);

- б) селекцію дрібного бізнесу для системи, що є доцільним і практично, адже податок з обороту погано масштабується зі зростанням обсягу операцій;

4. Максимізувати автоматизацію процесу нарахування і списання податку, в ідеалі він має списуватись разом із платою за користування платформою.

5. Посилити фінансовий моніторинг обігу грошових коштів по картках і забезпечити взаємну координацію банків та платіжних систем P2P-платформ у частині агрегації даних по одному і тому самому клієнту.

6. Запровадити законодавче регулювання обігу криптоактивів в Україні задля їх інкорпорації в офіційний фінансовий сектор і забезпечення контролю за їх обігом.

Частково відповідні положення знайшли своє відображення у підготовленому проєкті закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо впровадження

міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи», який є помітним кроком вперед у регулюванні P2P економіки та її легалізації. Зміни, пропонувані даним законопроектом, базуються на нормативах ОЕСР [13], розроблених у 2020–2023 рр. у зв'язку із масовим розростанням P2P економіки (термін, який використовується в нормативах – “Gig economy”, «Економіка підробітку»). Законопроект містить ряд змін до Податкового Кодексу України, в частині доповнення його релевантними визначеннями («платформа», «підзвітний оператор платформи», «продавець»), переліком діяльності на платформах, за якою має здійснюватись податковий нагляд, правилами обліку і звітування стосовно доходів, отриманих від такої звітної діяльності, та санкціями за порушення таких правил. Законопроект передбачає, що налагодження автоматичного обміну даними між податковими службами України та країн-підписантів Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про доходи (в подальшому – Багатостороння угода DPI), отримані через цифрові платформи має розпочатись із 1 січня 2026 року на засадах, викладених у цій угоді. Прикінцеві положення містять також окремі правки до ЗУ «Про банки і банківську діяльність» та Господарського Кодексу України та зобов'язання Кабінету Міністрів України привести інші свої нормативно-правові акти у відповідність із цим законопроектом у шестимісячний термін з дати його затвердження.

По суті, даний законопроект є виконанням Україною необхідних заходів із гармонізації податкового нагляду за P2P економікою із відповідними практиками в ОЕСР, що дозволить Україні приєднатись до Багатосторонньої угоди DPI, причому інші необхідні заходи для приєднання України до цієї угоди (зокрема, ратифікація Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах у 2004р. [15]) вже були здійснені, або покриваються змінами, прописаними у даному законопроекті.

Під регулювання даним законопроектом підпадають будь-які платформи (наприклад: застосунки на кшталт Uber чи AirBnb), оператори даних платформ (наприклад: компанії або їх структурні підрозділи, які надають кінцевим споживачам доступ до платформи) та продавці, які використовують платформу для продажу товарів чи послуг. Підзвітними українським податковим органам є такі оператори платформи та продавці, які фізично знаходяться, зареєстровані або здійснюють діяльність (оренда майна, транспортних засобів, продаж товарів чи особистих послуг) в межах України; виключеннями є організації, які займаються такою діяльністю, включаючи урядові, а також оператори платформи, які щорічно підтверджують податковій, що їх бізнес-модель не передбачає можливості користувачам платформи надавати товари чи послуги.

Згідно запропонованих змін, продавці, які є фізичними особами, не є самозайнятими, не торгують підказними товарами і не використовують найману працю, мають звітувати про отриманий дохід (який розраховується як дохід фізичних осіб), отриманий на платформі, що дає їм право на оподаткування за пільговою ставкою у 5%; в іншому випадку такий дохід оподатковується за повною ставкою у 18%. Оператор платформи щороку

звітує перед податковими органами про доходи всіх продавців, отриманих на його платформі; недотримання цих вимог передбачає штрафні санкції, зокрема штраф у розмірі 100 мінімальних заробітних плат за неподання такої звітності та штраф у розмірі 0,5 мінімальних заробітних плат за кожен день прострочки подання такої звітності. При цьому сплата штрафу не передбачає звільнення від обов'язку подати звітність.

Таким чином, будь-яка платформа, яка надає можливість українським резидентам брати участь у P2P економіці, буде зобов'язана звітувати про доходи, отримані за її допомогою. Це створює можливість оподаткування таких доходів, а отже і їх легалізації, що є позитивним явищем. Враховуючи, що багатостороння угода DPI діє не тільки у країнах ОЕСР, але і в ряді інших країн-підписантів, це знижує вірогідність, що оператори таких платформ відмовляться від кооперації з українськими податковими органами попри додаткові зусилля, які будуть необхідними для забезпечення податкового комплайенсу в новій юрисдикції. Можливість пільгового оподаткування доходів від таких платформ укупі із проблемами, пов'язаними із отриманням незадекларованих доходів на них мають мотивувати продавців на платформах звітувати про отримані доходи. Таким чином, даний законопроект по суті є простим застосуванням наявних практик в даній сфері в Україні, і варто очікувати позитивні результати від його прийняття вже у середньостроковій перспективі.

Висновки. P2P-економіка є умовно новим видом економічної діяльності, що уможливорюється розвитком сучасних технологій. P2P-економіка існує де-факто і в Україні, але не відслідковується, майже не контролюється і не оподатковується. Даний вид економічних відносин має потенціал для вирівнювання доходів, підвищення зайнятості та генерації податкових надходжень, а тому подальше його ігнорування є не доцільним.

Її розвиток може потенційно переформити частину тіньової економіки у легальний дрібний бізнес, що сприятиме скороченню економічної нерівності як внаслідок підвищення доходів бідніших груп населення, так і через збільшення податкових надходжень, враховуючи ефект масштабу. Водночас існують проблеми і потреби її формального визначення, оподаткування і врегулювання.

Виходячи зі специфіки P2P-економіки, адміністрування її стандартними методами з великою вірогідністю припинить її існування або сприятиме її тінізації, а тому необхідними є підходи із використанням сучасних технологій та мінімізацією транзакційних витрат. Запровадження адаптованого механізму оподаткування із використанням автоматизованих рішень для нарахування і списання податків, а також підвищення контролю за оборотом коштів на картках користувачів P2P платформ може створити достатньо простий і зрозумілий механізм оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Aslam A., Shah M. A. Taxation and the Peer-to-Peer Economy. *IMF Working Papers*. 2017. Vol. 2017, Issue 187. DOI: <https://doi.org/10.5089/9781484313763.001>
2. Botsman R., Rogers R. What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption. New York: *Harper Business*, 2010.
3. Schor J. B., Fitzmaurice C. J. Collaborating and connecting: the emergence of the sharing economy. *Handbook of Research on Sustainable Consumption*. P. 410–425. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781783471270.00039>
4. Huckle S., Bhattacharya R., White M., Beloff N. Internet of Things, Blockchain and Shared Economy Applications. *Procedia Computer Science*. 2016. Vol. 98. P. 461–466. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.074>
5. Au W.C.W. and Tsang N.K. Gig workers' self-protective behaviour against legal risks: an application of protection motivation theory. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ijchm-12-2021-1537/full/html>
6. Xiang X. Regulatory Approach to the Gig Economy: A Comparative Study of the United States and China. *Proceedings of the 1st International Conference on Language, Art and Human Development (ICLAHD 2021)*. P. 338–342. URL: <https://atlantispress.com/proceedings/iclahd-21/125964793>
7. Vacation Rentals Ukraine. URL: <https://www.statista.com/outlook/mmo/travel-tourism/vacation-rentals/ukraine>
8. Car-sharing Ukraine. URL: <https://www.statista.com/outlook/mmo/shared-mobility/car-sharing/ukraine>
9. eCommerce Ukraine. URL: <https://www.statista.com/outlook/emo/ecommerce/ukraine>
10. Благодійний фонд Сергія Притули. URL: <https://prytulafoundation.org/>
11. Курченко С. Як не стати мільйонером. Mind протестував р2р-торгівлю криптовалютою. Що із цього вийшло? 2023. URL: <https://mind.ua/publications/20265600-yak-ne-stati-miljonerom-mind-protestuvav-r2r-torgivlyu-kriptovalyutoyu-shcho-iz-cogo-vijshlo>
12. Національна стратегія доходів до 2030 року. Міністерство фінансів України. Офіційний портал Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716
13. Проект Закону України Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо впровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією про доходи, отримані через цифрові платформи. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83.pdf
14. Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy. URL: <https://oecd.org/en/topics/sub-issues/international-tax-compliance-policies-and-best-practices/model-reporting-rules-for-digital-platforms.html>
15. Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_325#Text

References:

1. Aslam A., Shah M. A. (2017) Taxation and the Peer-to-Peer Economy. *IMF Working Papers*. vol. 2017, №187. DOI: <https://doi.org/10.5089/9781484313763.001>
2. Botsman R., Rogers R. (2010) What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption. New York: *Harper Business*.
3. Schor J. B., Fitzmaurice C. J. (2015) Collaborating and connecting: the emergence of the sharing economy. *Handbook of Research on Sustainable Consumption*. P. 410–425. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781783471270.00039>

4. Huckle S., Bhattacharya R., White M., Beloff N. (2016) Internet of Things, Blockchain and Shared Economy Applications. *Procedia Computer Science*. Vol. 98. P. 461–466. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.074>
5. Au W.C.W., Tsang N.K. (2023). Gig workers' self-protective behaviour against legal risks: an application of protection motivation theory. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ijchm-12-2021-1537/full/html>
6. Xiang X. (2021) Regulatory Approach to the Gig Economy: A Comparative Study of the United States and China. *Proceedings of the 1st International Conference on Language, Art and Human Development* P. 338–342. Available at: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/iclahd-21/125964793>
7. Vacation Rentals – Ukraine. Statista.com. Available at: <https://www.statista.com/outlook/mmo/travel-tourism/vacation-rentals/ukraine>
8. Car-sharing – Ukraine. Statista.com Available at: <https://www.statista.com/outlook/mmo/shared-mobility/car-sharing/ukraine>
9. eCommerce – Ukraine. Statista.com Available at: <https://www.statista.com/outlook/emo/ecommerce/ukraine>
10. Serhiy Prytula Charitable Foundation. Available at: <https://prytulafoundation.org/>
11. Kurchenko S. (2023). Yak ne staty milionerom. Mind protestuvav p2p-torhivliu kryptovaliutoiu. Shcho iz tsoho vyishlo? [How not to become a millionaire. Mind tested p2p cryptocurrency trading. What came of it?]. Mind ua. Available at: <https://mind.ua/publications/20265600-yak-ne-stati-miljonerom-mind-protestuvav-r2r-torgivlyu-kriptovalyutoyu-shcho-iz-cogo-vijshlo>
12. Natsionalna stratehiia dokhodiv do 2030 roku. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Ofitsiinyi portal Ministerstva finansiv Ukrainy. [National Revenue Strategy until 2030. Ministry of Finance of Ukraine. Official portal of the Ministry of Finance of Ukraine] Available at: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716
13. Proekt Zakonu Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vprovadzhennia mizhnarodnoho avtomatichnoho obminu informatsiieiu pro dokhody, otrymani cherez tsyfrovu platformy. [The draft law of Ukraine on introducing amendments to the Tax Code of Ukraine and certain other legislative acts of Ukraine aimed at introducing international automatic exchange of information for agreements obtained through digital platforms] Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83.pdf
14. Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/international-tax-compliance-policies-and-best-practices/model-reporting-rules-for-digital-platforms.html>
15. Konventsiia pro vzaiemnu administratyvnu dopomohu v podatkovykh spravakh. [Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters] Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_325#Text

Kerimov Pavlo, Shpanel-Yukhta Oleksii

*State Organization "Institute for Economics and Forecasting
of the National Academy of Sciences of Ukraine"*

P2P ECONOMY AS A GROWTH DRIVER: BALANCING BETWEEN REGULATION AND DEVELOPMENT IN UKRAINE

The study examines the development and potential of peer-to-peer (P2P) economic relations in Ukraine, analyzing their impact on economic development, taxation, and social collaboration. Driven by financial technologies, P2P platforms facilitate direct economic interactions between individuals, challenging traditional economic models. Analyzing digital platforms like Airbnb, OLX, and Uber, the study reveals a transformative economic phenomenon characterized by direct individual interactions and reduced transactional barriers. Research findings reveal significant economic potential: rental platforms project revenues of 319.9 million USD, e-commerce expected to reach 4.865 billion USD, and car-sharing services growing to 0.74 million USD by 2029. The P2P economy represents a innovative form of economic self-organization that reduces transaction costs and provides additional income sources. Existing organizational models of P2P interactions in Ukraine – ranging from registered businesses to shadow economic activities can't support demand for P2P activities and provide legal support for supply. Key challenges include regulatory ambiguity, taxation complexities, and limited monitoring mechanisms. The research proposes a comprehensive approach to integration, recommending: platform legalization, simplified taxation frameworks, automated transaction reporting, adopted financial monitoring. Article reviewed current proposal to transform regulatory framework of P2P economy in Ukraine, identify key advantages and disadvantages of potential law regulation, summarize technical changes that should be implemented to provide this level of regulation. The study concludes that carefully designed regulatory strategies can transform P2P economic activities from a shadow sector into a legitimate, transparent economic segment. The findings emphasize the necessity of adaptive regulatory mechanisms to integrate the P2P economy into the formal sector while maintaining flexibility and minimizing administrative burdens that potentially reducing economic inequality and generating additional tax revenues.

Keywords: P2P economy, digital platforms, taxation, economic innovation.

JEL classification: E24, E26, J08, J8